

УДК 378.046-021.68

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5\(47\)-4833-4844](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5(47)-4833-4844)

Семенов Микола Володимирович старший викладач кафедри бойового та логістичного забезпечення факультету службово-бойової діяльності Національної гвардії України, Київський інститут Національної гвардії України, аспірант Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, <https://orcid.org/0009-0006-0543-204X>

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Анотація. У статті теоретично обґрунтовано та розроблено модель формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України у процесі професійної підготовки. Актуальність дослідження зумовлена потребою сектору безпеки й оборони у фахівців, здатних ефективно виконувати завдання інженерного забезпечення в умовах динамічної оперативної обстановки, підвищених ризиків, обмеженого часу та необхідності прийняття обґрунтованих рішень. Визначено, що педагогічна модель є цілісною, науково обґрунтованою системою, яка відображає мету, зміст, методологічні підходи, принципи, педагогічні умови, форми, методи, засоби навчання та очікуваний результат підготовки майбутніх офіцерів.

Структура запропонованої моделі представлена чотирма взаємопов'язаними блоками: методологічно-цільовим, суб'єктивним, змістово-діяльнісним та оцінювально-результативним. Методологічно-цільовий блок розкриває мету, завдання, підходи та принципи формування готовності. Суб'єктивний блок відображає взаємодію учасників освітнього процесу, зокрема викладачів, курсантів, командирів підрозділів, наставників і керівників практичної підготовки. Змістово-діяльнісний блок охоплює зміст підготовки, етапи формування готовності, педагогічні технології, форми, методи й засоби навчання. Оцінювально-результативний блок передбачає визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення.

Особливу увагу приділено компетентнісному, системному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходам, а також мотиваційному, пізнавальному й результативно-рефлексивному компонентам готовності.

Зроблено висновок, що реалізація запропонованої моделі сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх офіцерів, розвитку їхніх знань, практичних умінь, професійної мотивації, відповідальності, самостійності та здатності ефективно виконувати завдання інженерного забезпечення підрозділу НГУ.

Ключові слова: модель, формування готовності, майбутні офіцери, інженерне забезпечення, Національна гвардія України.

Semenov Mykola Volodymyrovych Senior Lecturer at the Department of Combat and Logistical Support, Faculty of Service and Combat Activities of the National Guard of Ukraine, Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine; postgraduate student at Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, <https://orcid.org/0009-0006-0543-204X>

MODEL FOR FORMING THE READINESS OF FUTURE OFFICERS FOR ENGINEERING SUPPORT OF A UNIT OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

Abstract. The article substantiates the relevance of forming the readiness of future officers for engineering support of a unit of the National Guard of Ukraine in the process of professional training. It is emphasized that the current conditions of service and combat activity, characterized by dynamism, uncertainty and increased security risks, significantly raise the requirements for the professional competence of officers. In particular, special attention is paid to their ability to analyze the operational situation, assess possible threats, make rational use of available forces and means, organize engineering measures, ensure the mobility, protection and survivability of the unit, and make well-grounded decisions under time pressure.

Readiness for engineering support is considered as an integrated professional quality of a future officer, which combines specialized knowledge, practical skills, professional motivation, responsibility, independence, discipline, organizational abilities, and the capacity for reflection and correction of one's own activity. The purpose of the article is to theoretically substantiate and develop a pedagogical model for forming the readiness of future officers for engineering support of a unit of the National Guard of Ukraine. The study uses the methods of analysis, synthesis, description, comparison and generalization.

The proposed pedagogical model is presented as a holistic, scientifically grounded system that includes the goal, content, methodological approaches, principles, pedagogical conditions, forms, methods, teaching tools and expected result of professional training. The significance of competency-based, systemic,

activity-based and personality-oriented approaches is revealed. The pedagogical conditions aimed at increasing the effectiveness of training future officers are also characterized. It is concluded that the developed model covers the key aspects of forming readiness for engineering support and may be used to improve the content, organization and methodological support of professional training in higher education institutions with specific learning conditions.

Keywords: model, formation of readiness, future officers, engineering support, National Guard of Ukraine.

Постановка проблеми. Сучасні умови службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України характеризуються високою динамічністю, ускладненням завдань, зростанням вимог до рівня професійної підготовки офіцерського складу та необхідністю ефективного застосування сил і засобів в умовах підвищеної небезпеки. За таких обставин особливої актуальності набуває проблема якісної підготовки майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу, оскільки саме від рівня їхньої готовності значною мірою залежить успішність виконання службово-бойових завдань, збереження боєздатності особового складу, підвищення рівня захищеності підрозділів і забезпечення належних умов для виконання поставлених завдань.

Інженерне забезпечення є важливою складовою професійної діяльності офіцера, що потребує не лише ґрунтовних спеціальних знань, практичних умінь і навичок, а й сформованості здатності діяти в умовах невизначеності, швидко ухвалювати обґрунтовані рішення, організовувати взаємодію та нести відповідальність за їх реалізацію. Водночас аналіз практики професійної підготовки майбутніх офіцерів свідчить, що традиційні підходи не завжди повною мірою забезпечують формування їхньої готовності до виконання завдань інженерного забезпечення в реальних умовах службово-бойової діяльності. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування й розроблення моделі формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України, яка б ураховувала сучасні вимоги до військово-професійної підготовки, специфіку службової діяльності та потребу в поєднанні теоретичної, практичної й особистісно-професійної складових підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблема розроблення моделі формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України має міждисциплінарний характер і спирається на наукові напрацювання з педагогічного моделювання, професійної військової освіти, формування готовності до службово-бойової

діяльності та спеціальної підготовки військових фахівців. Теоретичні засади педагогічного моделювання розкрито у працях І. Зязюна, В. Ягупова, Є. Лодатка, С. Вітвицької, С. Сисоєвої, Н. Ничкало, В. Кременя, О. Дубасенюк, які розглядають модель як науково обґрунтовану систему, що відображає структуру, зміст, взаємозв'язки та умови функціонування педагогічного процесу. Питання професійної підготовки майбутніх офіцерів, формування їхньої готовності до виконання службово-бойових завдань, розвитку професійної компетентності, управлінських і спеціальних умінь досліджували А. Балендр, Ю. Медвідь, А. Павлюк, О. Полонський, О. Пшенична, А. Станішовський, О. Торічний, О. Діденко, І. Блощинський, В. Райко, Д. Іщенко, О. Бойко, О. Коломієць, П. Хоменко, Р. Мусевич, В. Шемчук, С. Кубіцький, М. Нещадим, В. Маслов, В. Свистун, Л. Романишина та інші науковці. У їхніх працях обґрунтовано різні підходи до побудови педагогічних моделей, у яких виокремлюються цільовий, методологічний, змістовий, організаційно-методичний, практичний, діагностичний та результативний блоки. Окрему увагу дослідники приділяють формуванню мотиваційної, когнітивної, діяльнісної, психологічної та рефлексивної складових професійної готовності майбутніх офіцерів. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що, попри значну кількість праць із проблем професійної військової підготовки, питання формування готовності майбутніх офіцерів саме до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України досліджено недостатньо повно.

Мета статті теоретично обґрунтувати та розробити модель формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України.

Виклад основного матеріалу. Аналіз словниково-довідкових джерел [1; 2; 3] засвідчує, що термін «модель» походить від французького слова *modulus* і трактується як міра, еталон або зразок. В Українському педагогічному словнику поняття «модель» визначається як образ певного об'єкта або системи об'єктів, поданий у формі зображення, схеми, опису тощо, який за умов певної схематизації та використання умовних засобів відтворення зберігає зовнішню подібність і пропорційне співвідношення його складових частин [2]. В. Ягупов трактує модель як знакову систему, що має допоміжне значення у відображенні дидактичного процесу як об'єкта наукового дослідження. На думку вченого, вона дає змогу розкрити цілісність структури та функціонування цього процесу, зберігаючи її на всіх етапах наукового аналізу [4, с. 31]. Є. Лодатко розглядає модель як умовну систему, що відображає або відтворює основні властивості, характерні ознаки та принципи внутрішньої організації досліджуваного об'єкта [5]. Аналіз наукових і довідкових джерел засвідчує, що поняття «модель» у

педагогіці трактується як умовне відтворення основних характеристик об'єкта чи явища з метою їх пізнання, пояснення та вдосконалення. Педагогічна модель виступає інструментом наукового аналізу, що дає змогу системно відобразити структуру, взаємозв'язки й особливості функціонування освітнього процесу.

У дослідженні А. Балендра модель формування готовності майбутніх офіцерів охоплює орієнтований, організаційно-змістовний та діагностично-корекційний блоки [6]. Ю. Медвідь у структурі моделі формування готовності майбутніх офіцерів виокремлює методологічно-цільовий, організаційно-змістовий та результативно-оцінний блоки [7]. А. Павлюк у моделі формування професійної готовності майбутніх офіцерів визначає цільовий, організаційно-технологічний та оцінно-результативний блоки [8]. О. Полонський, розглядаючи модель розвитку науково-дослідної компетентності майбутніх офіцерів, виокремлює цільовий, змістовий, операційно-методичний і контрольно-оцінний блоки [9]. О. Пшенична у запропонованій моделі визначає організаційно-мотиваційний, навчально-методичний та оцінно-результативний блоки [10].

У моделі А Станішовського представлено цільовий, змістовно-практичний і діагностично-результативний блоки [11].

На основі узагальнення наукових підходів і результатів власного дослідження обґрунтовано модель формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України у процесі професійної підготовки. Її зміст передбачає визначення мети й прогнозованого результату, окреслення теоретико-методологічних основ, розкриття змістових і технологічних особливостей організації підготовки, а також здійснення моніторингу рівня сформованості готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань інженерного забезпечення.

Структура запропонованої моделі представлена чотирма взаємопов'язаними блоками: методологічно-цільовим, суб'єктним, змістово-діяльнісним та оцінювально-результативним. Кожен із них виконує визначену функцію та забезпечує цілісність процесу формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу НГУ рис. 1.

Методологічно-цільовий блок розроблено з урахуванням актуальної потреби суспільства та сектору безпеки й оборони у якісній підготовці майбутніх офіцерів до виконання завдань інженерного забезпечення. Цей блок передбачає визначення мети, основних завдань, методологічних підходів і принципів організації освітнього процесу. Провідним елементом моделі є мета, яка полягає у формуванні готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України в процесі професійної підготовки.

Досягнення зазначеної мети передбачає розв'язання таких завдань: формування в здобувачів освіти стійкої мотивації до здійснення інженерного забезпечення; оволодіння ними необхідними знаннями й уміннями у сфері інженерного забезпечення; розвиток здатності до рефлексії та оцінювання результатів власної професійної діяльності.

У межах дослідження формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України розглядається з позицій компетентнісного, системного, діяльнісного, особистісно орієнтованого методологічних підходів.

Компетентнісний підхід спрямований на формування у майбутніх офіцерів практичної здатності ефективно виконувати завдання інженерного забезпечення в умовах службово-бойової діяльності. Його застосування сприяє розвитку професійного потенціалу, мотивації до оволодіння інженерною складовою військової діяльності, самовдосконаленню та адаптації до сучасних вимог військового середовища.

Системний підхід дає змогу розглядати формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення як цілісну педагогічну систему, що охоплює мету, зміст, завдання, форми, методи, засоби та результати підготовки. Його використання забезпечує визначення основних компонентів цієї системи, встановлення взаємозв'язків між ними та розроблення структурованої моделі підготовки майбутніх офіцерів.

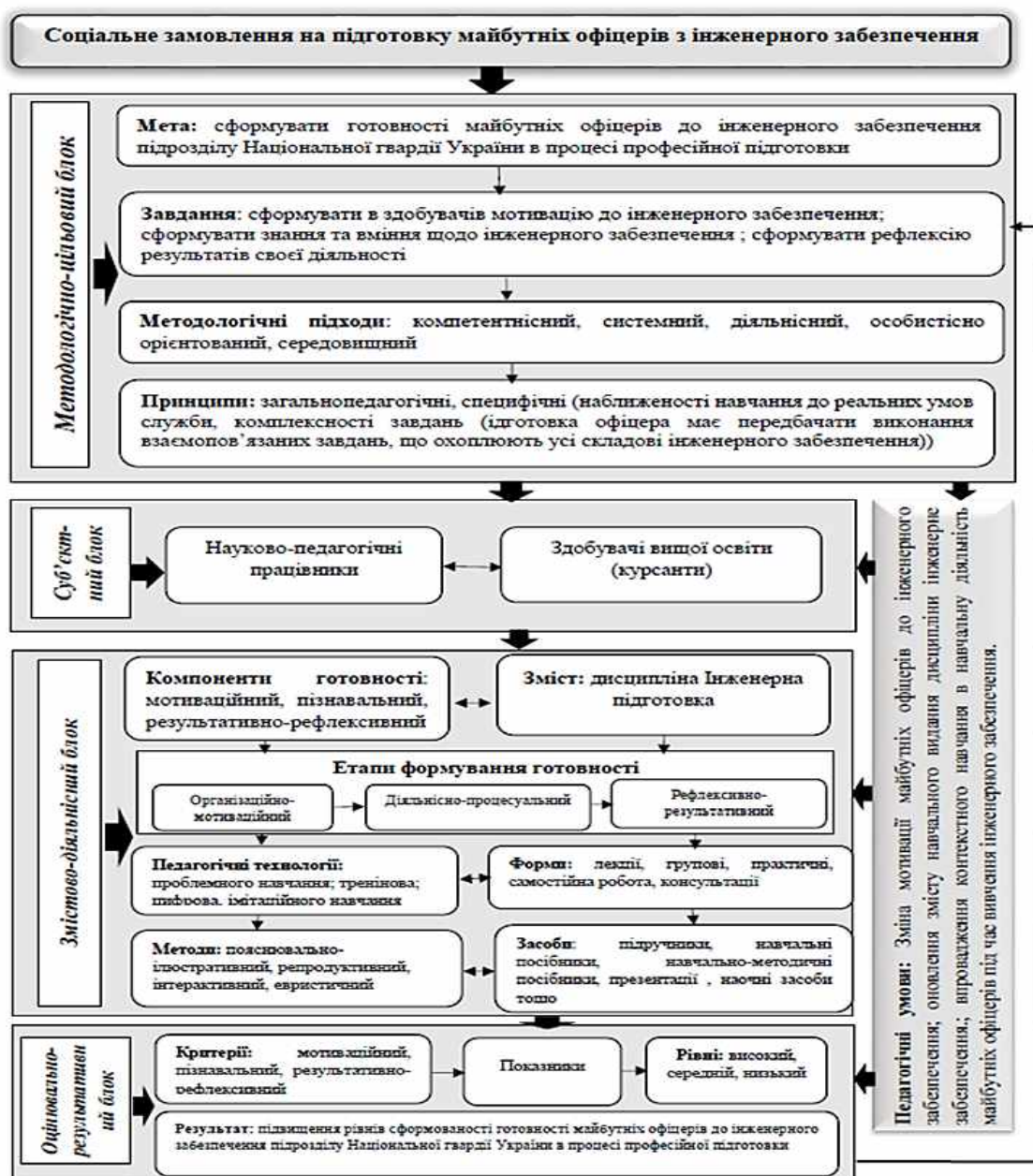

Рис. 1 Модель формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України в процесі професійної підготовки

Діяльнісний підхід передбачає активне залучення курсантів до практично орієнтованої навчальної діяльності, спрямованої на формування професійних умінь, самостійності, ініціативності та відповідальності. У межах цього підходу майбутні офіцери набувають здатності застосовувати інженерні знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення та діяти в різних умовах оперативної обстановки.

Особистісно орієнтований підхід ґрунтується на врахуванні індивідуальних потреб, можливостей і професійних цілей здобувачів освіти. Він сприяє розвитку лідерських якостей, відповідальності, ініціативності, здатності до самореалізації та прийняття рішень у складних умовах професійної діяльності. Застосування цього підходу підвищує мотивацію до навчання та забезпечує розвиток особистісного потенціалу майбутніх офіцерів.

Формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу НГУ ґрунтується на загальнопедагогічних і специфічних принципах навчання. До загальнопедагогічних належать принципи науковості, систематичності й послідовності, наочності, зв'язку навчання з практичною діяльністю, свідомості й активності.

Принцип науковості забезпечує опору змісту підготовки на сучасні досягнення військової інженерії, інженерної розвідки, фортифікаційного обладнання, гуманітарного розмінування та використання новітніх технічних засобів. Принцип систематичності й послідовності сприяє логічній організації освітнього процесу, поступовому засвоєнню знань, формуванню практичних умінь і навичок.

Принцип наочності передбачає використання зразків інженерної техніки, макетів, моделей, відеоматеріалів, 3D-моделювання, тренажерів, практичних занять на полігонах і в лабораторіях. Це поглиблює розуміння інженерних процесів, конструкцій і засобів, що застосовуються у службово-бойовій діяльності.

Принцип зв'язку навчання з практикою забезпечує поєднання теоретичних знань із виконанням практичних завдань, наближених до реальних умов діяльності підрозділів.

Принцип свідомості й активності сприяє активній участі курсантів у навчанні, розвитку логічного, просторового й аналітичного мислення, здатності до самоконтролю, рефлексії та прийняття обґрунтованих інженерних рішень.

До специфічних принципів належать принципи професійної спрямованості та комплексності завдань. Принцип професійної спрямованості передбачає орієнтацію змісту, форм і методів навчання на майбутню службово-бойову діяльність, формування фахових компетентностей, професійної мотивації, відповідальності та усвідомлення значущості офіцерської діяльності.

Принцип комплексності завдань передбачає виконання взаємопов'язаних навчально-практичних завдань, що охоплюють основні складові інженерного забезпечення: фортифікаційне обладнання, інженерну розвідку, мінно-вибухову справу, подолання перешкод і застосування інженерної

техніки. Її реалізація сприяє формуванню цілісного професійного мислення, уміння комплексно оцінювати обстановку та приймати ефективні рішення в реальних умовах служби.

Таким чином, визначені загальнодидактичні та специфічні принципи становлять основу формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України у процесі професійної підготовки. Вони утворюють цілісну взаємопов'язану систему, послідовна реалізація якої сприяє підвищенню рівня професійної підготовленості майбутніх офіцерів і розвитку їхньої здатності ефективно виконувати завдання інженерного забезпечення.

Суб'єктний блок розкриває специфіку взаємодії учасників освітнього процесу та їхню роль у формуванні готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу НГУ. Основними суб'єктами цього процесу є викладачі, курсанти, командири підрозділів, наставники та керівники практичної підготовки. Виокремлення цього блоку зумовлене необхідністю організації ефективної педагогічної взаємодії на засадах суб'єкт-суб'єктних відносин, співпраці, взаємної відповідальності та професійної спрямованості навчання. У такій взаємодії курсант виступає активним учасником освітнього процесу, здатним до саморозвитку, самоконтролю й прийняття рішень, а викладач виконує роль організатора, наставника та координатора навчальної і практичної діяльності. Така взаємодія сприяє розвитку фахової компетентності, професійної мотивації та готовності майбутніх офіцерів до виконання службово-бойових завдань в умовах професійної діяльності.

Змістово-діяльнісний блок моделі відображає змістову, організаційну та практичну складові професійної підготовки майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу НГУ. Він спрямований на послідовне формування мотиваційного, пізнавального та результативно-рефлексивного компонентів готовності. Зміст блоку охоплює теоретичні знання, практичні вміння, професійно важливі якості й навички, необхідні для виконання завдань інженерного забезпечення. Її реалізація здійснюється під час вивчення дисципліни «Інженерна підготовка», виконання практичних завдань, самостійної роботи, тренувань і занять, наближених до умов службово-бойової діяльності. Формування готовності відбувається поетапно: на організаційно-мотиваційному етапі формується інтерес до інженерного забезпечення; на діяльнісно-процесуальному - засвоюються знання та практичні вміння; на рефлексивно-результативному - здійснюються аналіз, самооцінювання й корекція результатів підготовки. Реалізація блоку забезпечується через лекції, практичні й групові заняття, самостійну роботу, консультації, проблемне, інтерактивне, імітаційне та

контекстне навчання, а також використання навчальних посібників, наочних матеріалів і цифрових ресурсів. Це дає змогу поєднати теоретичну підготовку з практичною діяльністю та забезпечити цілісне формування готовності майбутніх офіцерів.

Готовність майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення формується через взаємозв'язок мотиваційного, пізнавального та результативно-рефлексивного компонентів. Мотиваційний компонент відображає професійні інтереси, потреби й ціннісні орієнтації; пізнавальний - засвоєння знань, розвиток професійного мислення та здатність застосовувати їх у фаховій діяльності; результативно-рефлексивний - уміння аналізувати, оцінювати й коригувати власні дії для підвищення ефективності професійної діяльності. Запропонована модель передбачає поетапне формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення. Цей процес реалізується через такі етапи: організаційно-мотиваційний, діяльнісно-процесуальний і рефлексивно-результативний.

Досягненню визначеної мети сприяє використання відповідних педагогічних технологій, форм, методів і засобів навчання. Зокрема, до педагогічних технологій належать проблемне, тренінгове, цифрове та імітаційне навчання. Основними формами організації освітнього процесу є лекції, групові й практичні заняття, самостійна робота та консультації. Серед методів підготовки доцільно виокремити пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний та евристичний методи. Засобами навчання виступають підручники, навчальні й навчально-методичні посібники, презентації, наочні матеріали та інші дидактичні ресурси.

Реалізація визначених блоків моделі забезпечує досягнення очікуваного результату, що відображено в оцінювально-результативному блоці. Цей блок містить критерії сформованості готовності - мотиваційний, пізнавальний і результативно-рефлексивний, відповідні показники, рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення - високий, середній, низький, а також діагностичний інструментарій для їх оцінювання. Він відображає результат цілеспрямованого педагогічного впливу, що виявляється у підвищенні рівня готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення в процесі професійної підготовки.

Висновки. Отже, розроблена та обґрунтована модель формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення підрозділу Національної гвардії України спрямована на підвищення якості професійної підготовки майбутніх офіцерів, розвиток їхніх знань, умінь, професійної мотивації, здатності до рефлексії та прийняття обґрунтованих рішень. Подальші дослідження доцільно спрямувати на експериментальну перевірку ефективності моделі та вдосконалення діагностичного інструментарію.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. І голов. ред.: В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2001. 1440 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
3. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за. ред. Є.Р. Чернишової. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.
4. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. для студ. Київ: Либідь, 2003. 560 с.
5. Лодатко Є.О. Моделювання педагогічних систем і процесів: монографія. Слов'янськ, 2010. 148 с.
6. Балендр А.В. Формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до вирішення конфліктних ситуацій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Нац. акад. держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2011. 20 с.
7. Медвідь Ю.І. Формування готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності в процесі професійної підготовки: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Глухів. нац. педагог. ун-т ім. О. Довженка. Глухів, 2019. 240с.
8. Павлюк Т. Г. Педагогічні умови формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до роботи з персоналом : дис. ... д-ра філософії : 011 Освітні, педагогічні науки / Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2020. 295 с.
9. Полонський О.В. Розвиток науково-дослідницької компетентності майбутніх офіцерів у процесі вивчення дисциплін професійного циклу : дис. ... доктора філософії: 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 «Освіта/Педагогіка». Полтава, 2023. 277 с.
10. Пшенична О.О. Формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності: дис. ...д-ра філос.: 011 / Нац. акад. держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2020. 269 с.
11. Станішовський А.С. Модернізація підготовки офіцерів Збройних сил України у контексті переходу до стандартів провідних країн НАТО. циклу : дис. ... доктора філософії: 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 «Освіта/Педагогіка». Львів, 2024. 298с.
12. Семенов М.В. Обґрунтування педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів до інженерного забезпечення. *Молодь і ринок. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 9 (241). С. 149–153. DOI: 10.24919/2308-4634.2025.33713.

References

1. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [The Great Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language] / uklad. i holov. red.: V. T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 2001. 1440 p. [in Ukrainian].
2. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary.]. Kyiv: Lybid, 1997. 376 p. [in Ukrainian].
3. Terminolohichnyi slovnyk z osnov pidhotovky naukovykh ta naukovopedahohichnykh kadriv pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity [Terminological Dictionary on the Fundamentals of Training Scientific and Scientific-Pedagogical Staff in Postgraduate Pedagogical Education]/ za red. Ye. R. Chernyshovoi. Kyiv: DVNZ «Universytet menedzhmentu osvity», 2014. 230 p. [in Ukrainian].

4. Yahupov, V. V. (2003). Pedahohika [Pedagogy]: navch. posib. dlia stud. Kyiv: Lybid, 2003. 560 p. [in Ukrainian].
5. Lodatko, Ye.O. (2010). Modeliuvannia pedahohichnykh system i protsesiv: monohrafiia. Sloviansk, 2010. 148 p. [in Ukrainian].
6. Balendr, A.V. (2011). Formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do vyryshennia konfliktnykh sytuatsii [Preparing future border guard officers to resolve conflict situations]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Nats. akad. derzh. prykordon. sluzhby Ukrainy im. B. Khmelnytskoho. Khmelnytskyi, 20. [in Ukrainian].
7. Medvid, Yu.I. (2019). Formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv zapasu do sluzhbovo-boiovoi diialnosti v protsesi profesiinoi pidhotovky [Preparing future reserve officers for combat duty during professional training]: dys. ...kand. ped. nauk: 13.00.04 / Hlukhiv. nats. pedahoh. un-t im. O. Dovzhenka. Hlukhiv, 240. [in Ukrainian].
8. Pavliuk, T. H. (2020). Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do roboty z personalom [Pedagogical Conditions for the Formation of Professional Readiness of Future Border Guard Officers to Work with Personnel]: dys. ... d-ra filosofii: 011 Osvitni, pedahohichni nauky / Natsionalna akademiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho. Khmelnytskyi, 2020. 295 p. [in Ukrainian].
9. Polonskyi, O. V. (2023). Rozvytok naukovo-doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv u protsesi vyvchennia dystsyplin profesiinoho tsyклу [Development of Research Competence of Future Officers in the Process of Studying Professional Cycle Disciplines]: dys. ... doktora filosofii: 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy), 01 «Osvita/Pedahohika». Poltava, 2023. 277 p. [in Ukrainian].
10. Pshenychna, O. O. (2020). Formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do zastosuvannia metodiv analizu ryzykiv v operatyvno-sluzhbovii diialnosti [Formation of Professional Readiness of Future Border Guard Officers to Apply Risk Analysis Methods in Operational and Service Activities]: dys. ... d-ra filos.: 011 / Nats. akad. derzh. prykordon. sluzhby Ukrainy im. B. Khmelnytskoho. Khmelnytskyi, 2020. 269 p. [in Ukrainian].
11. Stanishovskyi, A. S. (2024). Modernizatsiia pidhotovky ofitseriv Zbroinykh syl Ukrainy u konteksti perekhodu do standartiv providnykh krain NATO [Modernization of the Training of Officers of the Armed Forces of Ukraine in the Context of Transition to the Standards of Leading NATO Countries]: dys. ... doktora filosofii: 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy), 01 «Osvita/Pedahohika». Lviv, 2024. 298 p. [in Ukrainian].
12. Semenov, M. V. (2025). Obgruntuvannia pedahohichnykh umov formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv do inzhenerenoho zabezpechennia. Molod i rynok. Seriia: Pedahohichni nauky. 2025. № 9 (241). P. 149–153. DOI: 10.24919/2308-4634.2025.33713. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 01.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.05.2026